

Ben, işin başındayken, uykum geldiğinde gözlerime tuzla sürme çekerdim. Daha sonra mili kızdırıp gözlerime öyle çekmeye başladım.” demiştir.

İbrahim el Hâkim adındaki başka bir zat ise, uykusu geldiğinde denize girip tesbihatına denizde devam edermiş, yanına gelen balıklarda O’nunla birlikte tesbih ederlermiş.

Vehb bin Münebbih, geceleri uykusu gelmemesi için Yaradan’a yakarmış ve kırk yıl geceleri uyumamış.

Hasan Hallaç ismindeki zat da, ayaklarını bileklerinden dizlerine kadar on üç bağla bağlar ve o halde her gün bin rekât namaz kılmış.

Cüneyd-i Bağdâdî de, gündüzleri gidip dükkânını açınca kapısının perdesini indirir, içerde günde dört yüz rekât namaz kılar, sonra evine dönermiş.

Habeşî bin Davud ismindeki zat da, kırk yıl yatsı namazının abdestiyle sabah namazını kılmış.

Şuurlu şair, mutasavvıf ve gönül ehli, Hak dostlarından olan merhum Yunus Emre de bir şiirinde şöyle demiştir:

**Ömür bahçesinin gülü solmadan,
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.
Ecel bir gün bize gelip çatmadan,
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.**

**Nice gaflet ile mağrur olursun,
Kervan geçer gider yolda kalırsın,
Billahi sonra çok pişman olursun.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.**

**Kaba döşekte yatma döne döne,
Mağrur olup uyuma kana kana,
İletirler seni karanlık şâra,
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.**

**Derviş Yunus söyler, sözün tutulmaz.
Senin kumaşın şol yerde satılmaz.
Böyle yatmak ile Hakk’a varılmaz.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.**

Yunus Emre’nin bu duyarlı dizelerinden esinlendiği anlaşılan Sultan III. Murad da, benzeri bir şiirinden şöyle demiştir:

**Uyan ey gözlerim, gafletten uyan,
Uyan uykusu çok, gözlerim uyan.
Azrail’in kastı canadır inan.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.
Uyan uykusu çok, gözlerim uyan.**

**Seherde uyanırlar cümle kuşlar,
Dillu dillerince tesbihe başlar.
Tevhid eyler dağlar, taşlar, ağaçlar,
Uyan ey gözlerim gafletten uyan.
Uyan uykusu çok gözlerim uyan.**

**Semavatın kapuların açarlar.
Müminlere rahmet suyun saçarlar.
Seherde kalkana hülle biçerler.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.
Uyan uykusu çok, gözlerim uyan.**

**Bu dünya fanidir sakın aldanma.
Mağrur olup tac-u tahta dayanma.
Yedi iklim benim deyu güvenme.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.
Uyan uykusu çok, gözlerim uyan.**

**Benim, Murad kulun, suçumu affet.
Suçum bağışlayub günahım ref’et.
Resul’un sancağı dibinde haşret.
Uyan ey gözlerim, gafletten uyan.
Uyan uykusu çok, gözlerim uyan.**

Revnaku’l Mecâlis kitabında naklediğine göre Sırrı Sakatî Hazretleri şöyle demiştir: “Cürcânîyi yanındaki sevikten (kavrulmuş undan) avuç avuç ağzına attığını gördüm. ‘Neden yemek yemiyor ve unu ağzına atmakla yetiniyorsun’ dedim. Dedi ki, ‘Hesap ettim. Ekmeği çiğnemekle ağza un atarak mideyi doyurma arasında, doksan defa tesbih edecek kadar süre farkı olduğunu gördüm. Dolayısıyla kırk yıldan beri hiç ekmek çiğnemedim.”

“Açlık yeryüzünde Allah’ın bir taâmıdır. Allah sevdiklerinin bedenlerini onunla canlı tutar.” Hadîs-i şerîfini tatbik eden Hz. Mevlânâ: “Kırk yıl geceleri midemde yemek bulunmadı, Rabbimin yemeği ruhuma ulaştı. Beni manen doyurdu.”

Tabii belirtilen şekillerde aç ve uykusuz kalmaktan maksat, kişinin kendine eziyet etmesi değil, nefesine gem vurup azgınlığını önlemesi, daha çok ibâdet ve tâ’atta bulunarak Yaradan’a yar olmaya yönelmesidir. Böylece nefsin istediğini değil, nefse istediğini yaptırarak, hayatı Hakk’ın rızasına uygun davranışlarla dolu dolu geçirmenin gayreti içinde olmasıdır.

Bu bakımdan kandil geceleri, dikkatle ve dirâyetle değerlendirilmeleri gereken önemli fırsatlardır. Manevî değerleri büyük, bereketi bol, feyiz ve fazîleti çok olan bu zaman dilimlerinde daha dikkatli davranıp, daha fazla ibâdet ve tâ’atta bulunarak manevî mertebelerin merdivenlerini tırmanmaya, tevbe ve istiğfarla dua ve niyazda bulunarak bağışlanıp günahlardan arınmaya çalışmak gerekir.

Gündüz biraz dinlenip gece namaz, niyaz, zikir, şükür, fikir ve tilâvet-i Kur’ân’a daha fazla vakit ayırmak icap eder.

Bir hadîs-i şerîfte belirtildiği üzere Hz. Nuh (a.s.) ölümü yaklaştığında iki oğlunu çağırıp onlara iki şeyi yasakladığını, iki şeyi de emrettiğini söyler:

“Size yasakladığım iki şeyin biri Allah’a ortak koşmak, diğeri de böbürlenmektir.

Emrettiğim şeylerin biri ‘lâ ilâhe illallâh’ demenizdir. Zira yer ve göklerle içindekiler terazinin bir kefesine, ‘lâ ilâhe illallâh’ da diğer kefesine konulsa, ‘lâ ilâhe illallâh’ ağır basar.

İkincisi de ‘sübhânallâhi ve bi hamdihî’ demenizdir. Zira bu (cümle) her şeyin duasıdır ve her şey onunla rızıqlanır.”

Ben de inşaallah birkaç gün sonra idrâk etme bah-tıyarlığına ereceğimiz Regaib kandili vesîlesiyle Hz. Nuh (a.s.)’un oğullarına yaptığı iki yasakla, verdiği iki emri sizlere duyuruyor ve onlara uymanızı tavsiye ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle kandilinizi kutluyor, feyiz ve fazîletinden faydalanıp, rahmet-i Rahmân’a ve mağfiret-i Mennân’a mazhar olan müstesnâ ve müm-tâz kişilerden olmanızı niyaz ediyorum.

**“Receb Allah’ın ayı,
Şaban benim ayım,
Ramazan da ümmetimin ayıdır.”
Hz. Peygamber (s.a.v.)**

**ÜÇAYLARIN İÇERDİĞİ
KANDİLLERİN İLKİ
REGAİB KANDİLİ**

Hazırlayıp Hakkın rızası için halkın hizmetine sunan
Dr. İbrahim Ateş

7 Mart 2018

ÜÇ AYLARIN İÇERDİĞİ KANDİLLERİN İLKİ REGAİB KANDİLİ

Sözlükte “Kendisine rağbet edilen şey, bol ve değerli başış” anlamına gelen Regâib kelimesi, dinî literatürde “Bol sevap ve mükâfat, faziletli amel” manalarında kullanılmakta olup, hicrî takvime göre yedinci ay olan Receb-i şerîfin ilk Perşembe’sini Cuma’ya bağlayan geceye ad olmuştur.

Bu gecenin önemini vurgulayan Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîfinde: **“Beş gece vardır ki onlarda yapılan dualar geri çevrilmez. Bunlar; Recebin ilk Cuma gecesi (Regâib gecesi), Şabanın ortasında bulunan gece (Berat gecesi), Cuma geceleri, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı geceleridir.”** buyurarak bu gecelerin dikkatle ve duyarlılıkla değerlendirilmesine işaret etmiştir.

Bu hadîs-i şerîfte belirtilen gecelerle benzeri zaman dilimleri bizler için kaçırılmaması gereken birer fırsattır. Bu fırsatlar boş geçirilmemeli, çok iyi değerlendirilmelidir. Unutulmamalıdır ki, fırsatı fevt edenler (kaçıranlar), hayatı mevt ederler (ölüm haline getirirler).

Aslında Müslüman yaşadığı her ânı, dünya ve ahiret saadetine vesîle olacak duyarlı ve dirâyetli davranışlarla değerlendirmeli, ibâdet, tâ’at veya faydalı bir işle geçirmelidir. Bilhassa kandil geceleriyle, mübârek gün ve geceleri boş geçirmemenin gayreti içinde olmalıdır.

Bunun için biz, bu yazımızda en değerli servetimiz olan ömrümüzü ibâdet ve tâ’atla değerlendirmenin önemini arz ve ifade etmeye çalışacağız.

Bilindiği üzere dünya fânî, ahiret bâkî, ömür kısa, günler geçici ve her gelen gidir. Cebrail Aleyhisselam Hz. Nuh Aleyhisselama: “Ey Peygamberlerin en uzun ömürlüsü! Dünyayı nasıl buldun?” diye sormuş, Nuh Aleyhisselam: “İki kapısı olan bir ev gibi buldum. Birinden girdim, diğerinden çıktım.” demiştir.

Hz. Nuh (a.s.)’un bu anlamlı cevabından esinlenen merhum Aziz Mahmud Hüdâî de bir dörtlüğünde:

“Yalancı dünyâya aldanma yâ hû!

Bu dernek dağılır, dîvân eylenmez.

İki kapılı bir vîrânedir bu,

Bunda konan mihmân, göçer eylenmez.” demiştir.

Yavuz Sultan Selim Han, Şair Vehbi’yi yanlışıklıkla üzüp, yanından uzaklaştırır. Şair de epey yer aradıktan sonra, nihayet Van Müftüsü’nün kâtipliğini yapmaya başlar. Bir müddet sonra Yavuz, şairi bulmak ister. Fakat nasıl bulacaktır?

Sonra şöyle düşünür: “Ben bir mısra yazayım ve bir yarışma düzenlensin. Benim mısramı beyte tamamlayan en güzel mısra yazana mükâfat vereceğimi ilan edeyim. Şüphesiz ki Şair Vehbi de dayanamayıp katılacaktır. O vakit, onu üslubundan tanırım.

Ve şu mısraı yazar:

“Bütün dünya benim olsa, gâmım gitmez nedendir bu?”

Sultanın başlattığı yarışma ilan edilir. Yarışmaya katılan çok olur. Fakat, padişah aradığını bulamaz.

Van müftüsü; Bir de ben deneyeyim, nasib ise olur deyip, bir mısra yazmaya çalışır. Kendince bir şeyler yazdıktan sonra, bir de kâtibine gösterir. Şair Vehbi de, Şurası şöyle olsa. Şurası da böyle olsa.. derken ortaya aşağıdaki mısra çıkar:

“Taa ezelden gam türabıyla yoğrulmuş bir bedendir bu.”

Yavuz, Van Müftüsü’nden gelen beyti okuyunca hemen haber salın bu mısraın şairine, saraya gelsin! diye emir verir. Müftü, büyük bir heyecanla gelir saraya. Padişah aradığını bulmuş olmanın rahatlığıyla sorar:

Bu mısra ile mükâfatı hak ettin. Lakin benim anladığıma göre, bu mısraın hakiki şairi sen değilsin!

Müftü efendi, hemen doğruyu söyler. Padişah şairine kavuşur.

Edebiyatımıza da aşağıdaki beyit, hatıra kalır:

“Bütün dünya benim olsa, gamım gitmez nedendir bu.

Taa ezelden beri, gam turabla yoğrulmuş bedendir bu.

Gelen gider, giden gelmez, iki kapılı handır bu.

Sakın insafı terk etme, makamı imtihandır bu.”

Ben de bizlere ışık tutan bu bilge insanların birlikte liğinin ürünü olan bu değerli dörtlükten esinlenerek **“Dünyanın Düzeni Böyle”** başlıklı beş dörtlükten oluşan bir şiirimde şöyle demiştim:

Nice insan geldi gitti.

Niceleri devlet etti.

Çoğu dünyayı terk etti.

Bizim de devrimiz bitti.

İşte geldik gidiyoruz.

Her şeyi terk ediyoruz.

Kime nettik, ne diyoruz?

Bilmiyoruz, gidiyoruz.

Kimi parlar, kimi söner.

Kimi ağlar, kimi güler.

Kimi çağlar, kimi gürler.

Başlar, biter, başa döner.

İze bakın, bizi görün.

Bize bakın, sizi görün.

Yüze bakın, özü görün.

Hayır yapın, hayır görün.

Halk içinde Hakla olun.

Hak yolunda halka olun.

Doğru durun, duygu dolun.

En güzeli budur yolun.

950 sene yaşayan Hz. Nuh (a.s.)’un Hz. Cebrail (a.s.)’e verdiği cevabında ifade edildiği gibi, dünyada kalacağımız süre sınırlı, hayat göz açıp kapayacak kadar kısa ve az. Onu gaflet, eğlence ve hay huyla geçirip, çarçur etmek akılcı bir davranış olmaz. Dakikasını dahi boşa geçirmeyip, yaşanan her ânı ibâdet, tâ’at, iyilik ve güzelliklerle dolu olacak şekilde dikkatle değerlendirmek gerekir.

Dünya fânî, bel bağlamaya gelmez. Ahirete gebe olduğu için de ihmâle gelmez. Bunun içindir ki, sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîfinde: **“Dünyada garip ya da yolcu gibi ol.”** buyurmuştur. Yabancı bir yerde ya da yolcu olan kimse, orada yerleşip kalmaya yeltenmeyeceği gibi, bir süre dinlenmek için bir tesiste duran ya da bir ağacın gölgesinde birkaç dakika serinlemek için oturan yolcu da orada kalıp, bir ev yapmaya kalkışmaz.

Bunun gibi dünyanın geçici, ukbânın kalıcı olduğunu bilen Müslüman, dünyaya dört elle sarılmaz. Dünyada kalacağı kadar dünyası, ahirette kalacağı kadar da ahireti için çalışmanın gayreti içinde olur. Ne dünyası için ahiretini, ne de ahireti için dünyasını terk eder.

Yaradan’a yar ve yakın olmanın dirâyet ve duyarlılığı ile kullukta kaim, iman, ibâdet ve istikamette dâim olmanın gayreti içinde olur. Hayatını hay huyla geçirmez, dünya ve ahiret saadetine vesîle olacak hayırlı iş ve uğraşlarla değerlendirmeye çalışır.

Hak dostu velîlerden olan Râbiatü’l Adeviyye’ye: “Kendini çok yıpratıyorsun. Biraz uyuyup dinlensen.” diyerek tâkatten düşmemesini tavsiye eden birine verdiği cevapta: “Kabirde uyumak için uzun bir vakit vardır.” demiştir. Ben, mezarlığa gittiğim her zaman Râbiatü’l Adeviyye’nin bu sözünü hatırlar, ruhuna rahmet dilerim.

Çok yiyen çok içer. Çok içen çok uyur. Çok uyuyan çok faydalı şeyi kaçırır. Hayatı uyuyarak ve oynayarak geçirenlerin pişmanlıkları da büyük olur.

İş saatinde uyuyan, uyku saatinde oynayan, ibâdet saatine uymayan insanlar, iflah olmazlar.

Bunun içindir ki, hayatını Hakk’ın rızasına uygun davranışlarla değerlendirmenin gayreti içinde olan gönül ehli, basîretli insanlar, aşırı uykudan uzak durmuşlardır. Bu cümleden olarak:

İmam Ebû Hanîfe Arapça bir dörtlüğünde şöyle demiştir:

“Bi kadri’l keddi tüktesebü’l me’âlî.

Ve men talebe’l ulâ sehire’l leyâlî.

Terektü’n nevme Rabbî fi’l leyâlî.

Li eclî rıdâke yâ Mevle’l mevâlî.”

Yani:

“Zahmete katlanmak kadar yücelikler kazanılır.

Yüceliğe ermek isteyen de geceleri uyumaz.

Rabbim! Ben, gecelerde uykuyu terk ettim.

Senin rızan için ey yüceler yücesi.”

Gönül ehli mana büyüklerinden merhum Şiblî, tasavvufî hayatı yaşamaya başladığı ilk günlerden söz ederken: